

Bijlage 2: De thema's 'iedereen doet mee' en 'Kansen voor iedereen'

U stelt dat onder het thema 'iedereen doet mee' kwetsbare Hagenaars nauwelijks aan bod komen.

Iedereen doet mee

Het onderdeel 'iedereen doet mee' van het coalitieakkoord gaat over economie & werkgelegenheid, over de aantrekkelijkheid van onze stad, over onze gemeentelijke dienstverlening en over onze ambities op het gebied van sport en cultuur. Wat betreft sport & cultuur voor de kwetsbare Hagenaars het volgende:

Sport

In november 2017 is een Beweegloket voor mensen met een beperking geopend op de Sportcampus in het Haagse Zuiderpark. Met dit loket is een centraal, fysiek en digitaal toegankelijk servicepunt gecreëerd, waar alle kennis en ondersteuningsmogelijkheden rond bewegen en sport voor mensen met een beperking zijn gebundeld. Het loket biedt bemiddeling, begeleiding en ondersteuning aan Hagenaars met een beperking op sportief vlak. Zo is er bijvoorbeeld een koppeling gemaakt met de afdeling van gemeente Den Haag waar sporthulpmiddelen worden verstrekt vanuit de Wmo. Studenten van de Haagse sportopleidingen zijn getraind in het omgaan met verschillende doelgroepen, fungeren als maatjes en organiseren beweegactiviteiten in de hele stad. De dagelijkse aansturing vindt plaats door professionals van Sophia Revalidatie en MEE. Naast het fysieke loket is afgelopen jaar het volledige sport- en beweegaanbod online beschikbaar gekomen in de toegankelijke app Uniek Sporten.

Den Haag heeft een zeer divers sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking. Sportaanbieders voor mensen met een beperking worden waar nodig door de gemeente gefaciliteerd en gestimuleerd tot het ontwikkelen of aanpassen van (nieuw) aanbod. Daarnaast zijn het afgelopen jaar alle gemeentelijke sportaccommodaties getoetst op toegankelijkheid. Urgente zaken zijn direct aangepakt en daarnaast is onder andere met stichting Voorall een prioritering aangebracht in de overige adviezen die naar voren kwamen uit het onderzoek. Hierbij is rekening gehouden met het type gebruikers van de accommodatie en met aankomende evenementen als de Special Olympics Nationale Spelen in 2020. Tenslotte wordt logischerwijs gekeken naar de onderhoudsplanning en leeftijd van een accommodatie. We streven naar een goede spreiding van toegankelijke sportvoorzieningen over de stad waardoor het voor alle doelgroepen mogelijk is om zo dicht mogelijk in de buurt te sporten.

Cultuur

Voor wat betreft evenementen en festivals wordt reeds in het kader van regulier overleg met de evenementensector en de vergunningverlening aandacht gevraagd voor adequate toegankelijkheid voor (lichamelijk) gehandicapten en de aanwezigheid van minder validen toiletten/sanitaire voorzieningen. In de bijlagen bij de beschikkingen in het kader van de subsidies voor grootschalige evenementen wordt hier eveneens aandacht voor gevraagd.

De gemeente draagt daarnaast financieel bij aan evenementen zoals het Senself Sniester Festival, MuteSounds en Dance Unlimited waarbij de aandacht voornamelijk gericht is op ontmoetingen tussen mensen met een beperking en mensen zonder beperking. Dat zelfde geldt voor de voorstelling Free To Move van Holland Dance Festival (inclusie dansevent DanceAble). Ook de toegankelijkheid van het cultuur aanbod op wijkniveau wordt verbeterd. Stichting Voorall heeft onder andere 3 cultuurankers bezocht en advies uitgebracht over hoe de toegankelijkheid bevorderd kan worden. Middelen voor deze aanpassingen kunnen deels worden gevonden in de subsidieregeling toegankelijkheid. Deze regeling loopt t/m 2019. Het doel is om alle Haagse cultuurankers te toetsen. Ook wordt de toegankelijkheid van culturele programmering onderzocht. De programmering op wijkniveau en in het onderwijs (al dan niet via de Cultuurschakel) maar ook op stedelijk niveau. Zo zijn er al verschillende musea die een aanvraag hebben gedaan vanuit de subsidieregeling om de toegankelijkheid te verbeteren, waaronder het Eschermuseum.

Kansen voor iedereen

Voorts kent het coalitieakkoord ook een onderdeel 'Kansen voor iedereen', dit gaat over onderwijs, werk & inkomen, armoede & schulden, zorg & welzijn en inclusie. In dit onderdeel zijn onze ambities op onder meer de sociaal domein thema's participatie, zorg en jeugd opgenomen, zeker ook ten aanzien van de kwetsbare Hagenaars.

Onderwijs

Perspectief op werk voor kwetsbare jongeren is een van de thema's in de Haagse educatieve Agenda 2018-2022: Jongeren die van school komen, willen over het algemeen een baan. Werk biedt jongeren de kans om zelfstandig in hun inkomen te voorzien en zich verder te ontwikkelen. In het onderwijs doen jongeren allerlei competenties op die zij nodig hebben in het arbeidsproces, maar die ook belangrijk zijn voor hun eigenwaarde en zelfbeeld en dus voor hun welzijn. Het streven is dat alle jonge Hagenaars over voldoende basiscompetenties beschikken om een voor hen passende en duurzame plek op de arbeidsmarkt te vinden. Dat betekent dat er vooral binnen het onderwijs, maar ook door ouders en begeleiders binnen de jeugdhulp, aandacht besteed wordt aan een doorlopende leerlijn zonder oponthoud, loopbaanoriëntatie en begeleiding, werknemersvaardigheden, realistische oriëntatie- en werkervaringsplekken en stages. Voor jongeren die extra ondersteuning nodig hebben, zijn toeleidende werkarrangementen en jobcoaching relevant. Vooral kwetsbare jongeren vanuit praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en de entreeopleiding lopen het risico uit te vallen als zij de arbeidsmarkt opgaan, omdat zij niet voldoende opgewassen zijn tegen de dynamiek en hoge eisen van de arbeidsmarkt. De gemeente besteedt extra aandacht aan deze groep jongeren door hen nog een aantal jaar te monitoren en waar nodig maatwerktrajecten en coaching te bieden. Hierdoor is de kans groter dat ook zij dagbesteding vinden en behouden. Dit betekent dat de gemeente zorgt voor voldoende maatwerktrajecten, met en zonder onderwijs, voor alle jongeren die (nog) niet op school zitten en (nog) geen arbeidsplek hebben gevonden.

Zo is er voor kwetsbare jongeren een aparte loopbaanoriëntatiebeurs 'Spots-on-Jobs', speciale aandacht in www.bekijkjetoekomstnu.nl, extra begeleiding en coaching, Maatwerktrajecten bij ROC Mondriaan met extra begeleiding en een extra praktijkcomponent, extra begeleiding bij stages en zijn er dagbestedingstrajecten zoals bij de Trix, Sleutelen met Jongeren, Leren Doen en D'Roem.

Werk, armoede en schulden

Werk & Participatie

De gemeente Den Haag wil zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen; ook mensen met een arbeidsbeperking. Dat doet de gemeente onder meer door het begeleiden van jongeren die afkomstig zijn uit het praktijkonderwijs en voortgezet t speciaal onderwijs. Het gaat om banen bij zowel het bedrijfsleven als bij de overheid. Voor de groep mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking die aangepaste omstandigheden of begeleiding nodig hebben die niet van reguliere werkgevers verwacht mag worden, worden beschutte werkplekken gecreëerd. Iedereen die recht heeft op beschut werk moet aan de slag kunnen, hetzij bij de gemeente zelf of andere werkgevers.

Veel bijstandsgerechtigden slagen er (nog) niet in om aan het werk te gaan. Dit komt vaak door multiproblematiek op meerdere leefgebieden. Voor een deel van de doelgroep kunnen problemen worden gestabiliseerd en/of opgelost, waarmee de afstand naar werk alsnog kan worden overbrugd. Voor een (groot) deel van de doelgroep is dit niet het geval. SZW helpt deze bijstandsgerechtigden dan vooral om op alle nodige leefgebieden haalbare verbeteringen te bereiken. Uiteindelijk is het resultaat dat de bijstandsgerechtigde actief wordt naar vermogen, binnen de mogelijkheden en kansen die de leefwereld van de bijstandsgerechtigde biedt.

Schulden & Armoede

De Nationale Ombudsman ("Burgerperspectief in schuldhulpverlening") en de WRR ("Weten is nog geen doen") schetsten eerder duidelijk het probleem van de systeemwereld: de overheid gaat ten onrechte en teveel uit van de zelfredzaamheid van burgers. Soms helpt persoonlijke aandacht

weldegelijk. Daarom sluiten wij in het domein Financiële Hulpverlening steeds meer aan bij de leefwereld van de burger. Het vertrekpunt ligt bij het wegnemen van de stress en de ondersteuning van de hulpvrager. Bijvoorbeeld bij de ondersteuning in het schuldhulpproces. Vroeger kregen mensen tijdens de Workshop Administratie Sorteren (WAS) groepsgewijze ondersteuning. Het bleek dat veel mensen zich wel inschreven maar vervolgens wegbleven. Daarom werd de groepsworkshop voor wie dat wilde vervangen door één (of meer) individuele gesprekken. Een ander voorbeeld is de (curatieve) Klantreis. Daarin werken we aan gedragsverandering van de hulpvrager om schulden duurzaam op te lossen door passende dienstverlening op het juiste moment. Samen met de hulpvrager wordt een samenhangend plan gemaakt op verschillende levensdomeinen. In de begeleiding wordt de cognitieve belasting beperkt en langzaam opgevoerd. Dit betekent o.a. dat eenvoudig wordt gecommuniceerd, dat voorzieningen laagdrempelig worden aangeboden, dat wordt gewerkt met to-do-lijstjes en stappenplannen, dat afspraken worden gerappelleerd en dat rekening wordt gehouden met terugval. Zo garanderen wij persoonlijke aandacht, regelmatig contact en duidelijkheid.

Zorg en Welzijn

Zorg & Jeugd

Vanaf 2017 hebben gemeenten middelen ontvangen voor het ontwikkelen van een aanbod voor de groep (jong)volwassenen LVB (of op LVB-niveau functioneren) die tussen wal en schip valt en bijvoorbeeld intensieve (24-uurs) beschermde woonvorm en begeleiding nodig heeft. Een tiental (jong) volwassen LVB-ers door verschillende aanbieders opgevangen. De inzet is gericht op terugkeer naar een zelfstandig bestaan. De gemeente werkt met een aantal veldpartners samen aan de ontwikkeling van structurele (en mogelijk innovatieve) oplossingen voor deze doelgroep. Bedoeling is dat de voorgedragen en kansrijke oplossingsrichtingen meegenomen zullen worden in de nieuwe aanbesteding Wmo.

Per 1 juli is gestart met de nieuwe JMO die wijkgericht, integraal en laagdrempelig is georganiseerd. Hierdoor kunnen Haagse inwoners op een laagdrempelige en eenvoudige manier de toegang tot passende ondersteuning en/of zorg regelen. Daarnaast verwachten wij dat door de nieuwe werkwijze problemen eerder zullen worden herkend en opgepakt.

Verder zijn in Den Haag 14 gespecialiseerde GGZ-wijkteams van de GGZ zorgaanbieder actief. De gemeente heeft specifiek voor de doelgroep mensen met ernstige psychische aandoeningen vanuit de WMO capaciteit toegevoegd aan de gespecialiseerde GGZ-wijkteams; om het deze teams mogelijk te maken vroegtijdig te signaleren en in te grijpen bij mensen die zelf geen actieve hulpvraag uiten of zorgverlening mijden. In het verlengde van deze 'bemoeizorgcapaciteit' draaien in 2018 twee proeftuinen (in Waldeck-Bohemen en Moerwijk) waarin gespecialiseerde behandeling vanuit de verzekerde zorg en daarbij noodzakelijke ondersteuning vanuit de gemeentelijk gefinancierde maatschappelijke ondersteuning geïntegreerd kunnen worden geboden door de GGZ-professionals. Naast de behandel functies wordt vanuit de GGZ-expertise ook maatschappelijke, juridische, arbeids- en participatiedeskundigheid geboden. De inzet van ervaringsdeskundigheid maakt ook een belangrijk onderdeel uit van de aanpak van deze proeftuinen.

Inclusie

In het coalitieakkoord 'Den Haag, Stad van Kansen en Ambities', wordt de basis gelegd voor het Haags integratiebeleid voor de komende jaren: Den Haag is een inclusieve stad met een grote diversiteit aan mensen en meningen. Den Haag, een stad waar iedereen zichzelf mag/kan zijn en iedereen gelijk wordt behandeld. Waar je afkomst niet van belang is. Een stad waarin iedereen gelijke kansen krijgt, herkent én benut. Den Haag is ook de Internationale stad van vrede en recht, waar 180 nationaliteiten in harmonie leven en het verschil maken in de stad.

Het realiseren van deze ambitie vraagt inspanningen van de Haagse samenleving én van individuele Hagenaars. Daarom werken we er samen met de stad aan dat iedereen zich thuis voelt en trots is op Den Haag, ongeacht afkomst of wijk/stadsdeel. Dat doen we e door stevig in te zetten op het tegengaan van discriminatie en op het realiseren van het beste inburgeringsstelsel van Nederland

Daarnaast stimuleren we dat iedereen een volwaardig burgerschap kan bereiken, onder andere door meer regie te nemen op de inburgering.

We creëren kansen, maar we verwachten ook dat Hagenaars die kansen vervolgens ook benutten.

Wie dat doet, kan rekenen op onze steun. Wie taal of werk weigert wordt hierop aangesproken. Door te investeren in gelijke kansen voor iedereen en tegelijkertijd in te zetten op scholing, taal en werk, kunnen we als stad ervoor zorgen dat iedereen bijdraagt aan het Den Haag van de toekomst.